Monumentenwacht
Provincie Oost-Vlaanderen

BOUWKUNDIGE INSPECTIE

Kasteel van Wippelgem
Kramershoek 4, EVERGEM

RAPPORT

41031/2015/B

Provincie Oost-Vlaanderen
Directie Cultuur – dienst Monumentenwacht
Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent

Inspectiedienst :
Leopoldskazerne – blok C
Gaspar de Craeyerstraat 2, 9000 Gent

Tel. : 09 267 61 55
E-mail: monumentenwacht@oost-vlaanderen.be
www.oost-vlaanderen.be - www.monumentenwacht.be

Inspectie Bouwkunde		INSPECTIENUMMER : O-15/41031/2015/B
OBJECT	:	Kasteel van Wippelgem
LIGGING	:	Kramershoek 4 EVERGEM
WETTELIJKE BESCHERMING	:	Monument, 19 juni 1997 Dorpsgezicht, 19 juni 1997
HUIDIGE FUNCTIE	:	(bijzondere)
ABONNEE	:	Gemeentebestuur van Evergem F. De Kokerlaan 11 9940 EVERGEM
INSPECTIEDATUM	:	3/03/2015 // 5/03/2015
UITGEVOERD DOOR	:	Wim Verdegem, Philippe Decavel Tel: 09 267 61 64 E-mail: wim.verdegem@oost-vlaanderen.be
TOTAAL AANTAL MANUREN	:	8u00 (ter plaatse) kasteel 2u00 (ter plaatse) koetshuis 2u00 (ter plaatse) duiventoren 2u00 (ter plaatse) hovenierswoning
UITGEVOERDE WERKEN	:	De dakgoten gereinigd voor inspectie. Enkele gebroken dakpannen en een gebroken lei vervangen. Een verstopt afvoerputje leeggemaakt.
GEBRUIKTE MATERIALEN	:	1 lei 18/27
VORIGE INSPECTIES (sinds 2000)	:	28/07/2004 // 10/05/2006 // 27/01/2009 // 15/12/2011
OPMERKINGEN	:	Ten opzichte van onze vorige inspectie is slechts één belangrijke wijziging aan de verschillende gebouwen vastgesteld. De meeste daken hebben met name schade ondervonden van een hevige hagelbui afgelopen zomer.

PRAKTISCHE AANBEVELINGEN VOOR HET EFFICIENTE ONDERHOUD VAN UW MONUMENT VINDT U ONMIDDELLIJK NA DE INHOUDSTAFEL.

Vermits er geen onderhouds- of herstellingswerken zijn uitgevoerd, hebben we enkel van het kasteel zelf een nieuw inspectierapport opgemaakt.
Achteraan dit rapport is dan een overzicht opgenomen van de hagelschade aan de overige daken.

Inhoud

Bij het opstellen van de rapporten gaat de Monumentenwacht uit van een algemene bouwdeleninventaris. Niet alle bouwdelen uit de inventaris zijn van toepassing op dit gebouw.

1. Dakbedekkingen
    - 1.1. Dakvlakken
    - 1.2. Aansluitingen

2. Dakdoorbrekingen
    - 2.1. Dakkapellen
    - 2.2. Lichtkoepels / Lantaarns / Dakruiters
    - 2.3. Dakramen en -luiken
    - 2.4. Schoorstenen (bovendaks)
    - 2.5. Topbekroningen
    - 2.6. Ladder- en klimhaken
    - 2.7. Verluchtingen
    - 2.8. Andere

3. Dakstructuur + Zolder
    - 3.1. Kappen met houten hoofdstructuur
    - 3.2. Kappen met metalen hoofdstructuur
    - 3.3. Kappen met betonnen hoofdstructuur

4. Regenwaterafvoer
    - 4.1. Goten
    - 4.2. Afvoer
    - 4.3. Riolering

5. Buitenwerk
    - 5.1. Opgaand baksteenmetselwerk + voegwerken
    - 5.2. Natuursteen + voegwerken
    - 5.3. Beton en aanverwante
    - 5.4. Houten opgaand werk
    - 5.5. Metalen opgaand werk
    - 5.6. Afwerklagen opgaand muurwerk
    - 5.7. Ankers, roosters en aanverwante
    - 5.8. Muurbekroningen
    - 5.9. Buitentrappen
    - 5.10. Buitenschrijnwerk
    - 5.11. Beglazing
    - 5.12. Erkers en balkons
    - 5.13. Galmborden
    - 5.14. Andere

6. Interieur
    - 6.1. Structuurelementen
    - 6.2. Vaste interieurafwerking
    - 6.3. Binnenschrijnwerk
    - 6.4. Binnentrappen / Loopbruggen
    - 6.5. Andere

7. Andere interieurelementen (onroerend of onroerend door bestemming)
    - 7.1. Vast kerkelijk meubilair
    - 7.2. Vast burgerlijk meubilair
    - 7.3. Los kerkelijk meubilair
    - 7.4. Los burgerlijk meubilair
    - 7.5. Andere voorwerpen

8. Technische installaties
    - 8.1. Bliksemafleiding
    - 8.2. Klokkenstoelen / Torenuurwerken
    - 8.3. Kruiwerk / Sluiswerk bij molens
    - 8.4. Draaiend werk bij molens
    - 8.5. Andere

9. Klimaat
    - 9.1. Relatieve vochtigheid en temperatuur
    - 9.2. Licht
    - 9.3. Andere

10. Preventie en beheer
    - 10.1. Brand
    - 10.2. Diefstal en vandalisme
    - 10.3. Bewaring
    - 10.4. Reiniging
    - 10.5. Andere

11. Veiligheid / Toegankelijkheid / Hygiëne
    - 11.1. Toegankelijkheid / Bereikbaarheid
    - 11.2. Vuilnis / Afval
    - 11.3. Dieren
    - 11.4. Andere

12. Site
    - 12.1. Bestrating / Terrein
    - 12.2. Afsluiting
    - 12.3. Bomen / Begroeiing
    - 12.4. Andere

Aanbevelingen

Aangezien het object beschermd is, heeft u voor bepaalde ingrepen het advies of de toelating nodig van de Vlaamse overheidsdienst, het agentschap Onroerend Erfgoed.
De meeste ingrepen zijn reeds vergunningsplichtig in het kader van de wetgeving rond de ruimtelijke ordening. Indien de geplande werken of handelingen niet vergunningsplichtig zijn, moet een toelating gevraagd worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

U kan best contact opnemen met de provinciale afdeling 'Onroerend Erfgoed Oost-Vlaanderen': Virginie Lovelinggebouw, Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 91, 9000 Gent. Tel.: 09 276 24 40 – e-mail:oost-vlaanderen@onroerenderfgoed.be

Als hulp bij de instandhouding en het onderhoud biedt de overheid verschillende financiële tegemoetkomingen om de eigenaars-beheerders te helpen. Meer informatie hierover vindt u op de website: www.onroerenderfgoed.be

Voor een optimale **toegankelijkheid**, **bereikbaarheid** en **veiligheid** zijn de volgende punten van bijzonder belang:	Nadere toelichting vindt u in het rapport onder volgende nummers:
Aanbrengen van een dakluik of –raam in het dak van beide frontons.	11.1.1.
Plaatsen van ladderhaken of bevestigingspunten in de leien ter hoogte van de dakkapellen.	11.1.1.

Voor een goede **instandhouding** van het monument vinden wij het van belang dat volgende **werken** uitgevoerd worden:

dringend

Vervangen van de gebroken pannen en herstellen van de dakramen op het koetshuis en de hovenierswoning.	*'Hagelschade,' achteraan het rapport*
Herstellen van de leibedekking op de hoogste dakvlakken van het kasteel.	1.1.2.
Grondig herstellen van de sfeer op het fronton.	2.5.
Herstellen van het lek in de dakgoot ter hoogte van de oostelijke tapbuis vooraan en duurzaam herstellen van de voorlopig afgedichte lekken.	4.1.2.

op korte termijn

Herstellen van de balkonleuningen.	5.12.2.
Plaatselijk heropvoegen van de terrassen en herstellen van het hekwerk.	12.1. en 12.2.
Ontroesten en behandelen tegen roest van de diefijzers.	5.7.
Herstellen van het schilderwerk van de gevels en de kroonlijsten.	4.1.1, 5.1. en 5.6.
Terug op niveau brengen van het terrein tussen de walgracht en de duiventoren	*'Duiventoren', achteraan het rapport*

Voor een **duurzaam onderhoud** zijn de volgende punten van bijzonder belang:

Nader onderzoeken van de zettingen ter hoogte van de tweede verdieping.	6.1.
Snoeien van de bomen dicht tegen het kasteel en regelmatig reinigen van de dakgoten.	11.2. en 12.3.

In het rapport wordt per **onderdeel** een globale **beoordeling** van de toestand gegeven. Hierbij worden volgende **criteria** gehanteerd:

G = Goed. Voor een goede instandhouding van het monument zijn geen onmiddellijke ingrepen vereist.

R = Redelijk. De vastgestelde onvolkomenheden zijn nog niet acuut. Wel is een verhoogde waakzaamheid geboden om zonodig tijdig te kunnen ingrijpen.

M = Matig. Plaatselijke gebreken werden vastgesteld. Zij moeten tijdig hersteld worden.

S = Slecht. Een snelle, grondige ingreep dringt zich op.

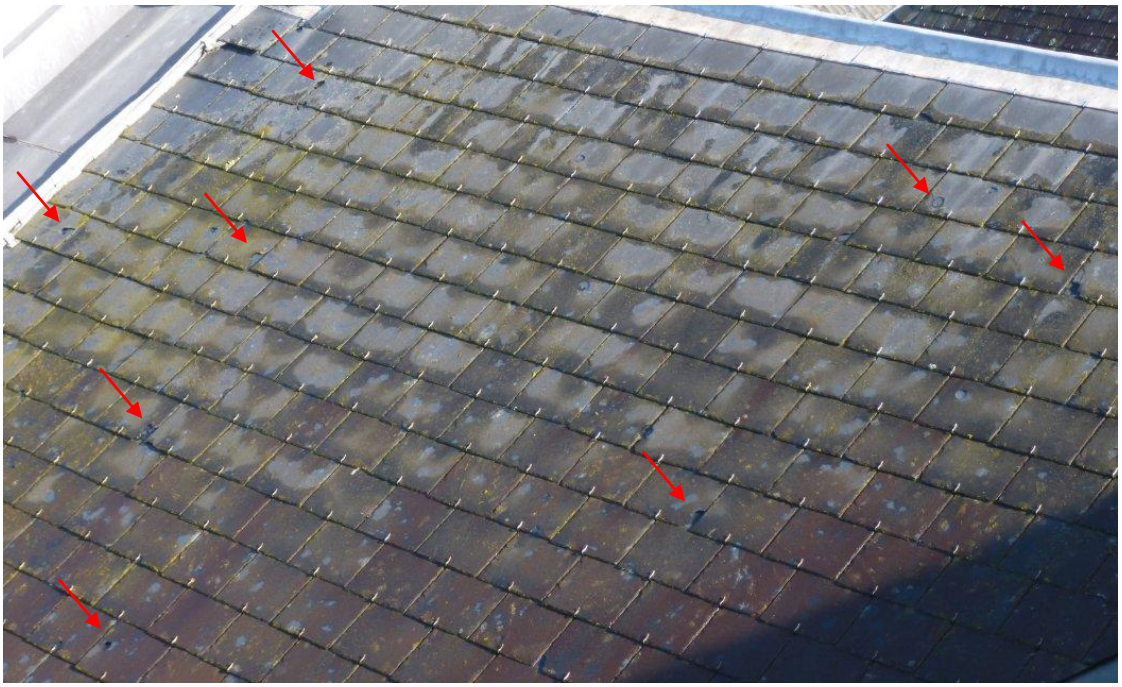
N = Niet geïnspecteerd.

De onderdelen die **niet werden geïnspecteerd**, bijvoorbeeld omwille van veiligheidsoverwegingen, zijn in de kolom N (= Niet) aangegeven. In de toelichting vindt u de **verantwoording** hiervan**.**

De nummering van de daken tussen haakjes verwijst naar de situatieschets achteraan in het rapport.

1. Dakbedekkingen

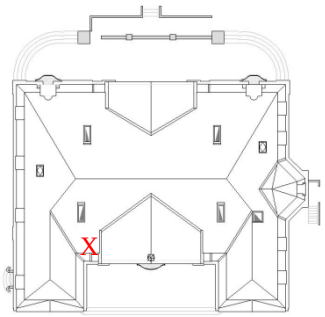
1.1. Dakvlakken						
1.1.2. Leien						
- de hoogste (licht hellende) dakvlakken			M			Het hoogste deel van het dak is beschadigd door de ernstige hagelbui van afgelopen zomer.

						Verspreid over de verschillende dakvlakken zijn meerdere leien beschadigd.

Op enkele plaatsen wordt daardoor lekkage veroorzaakt.

Aan de voorzijde, boven het ossenoog naast het fronton, komt tijdens felle regen lekkage voor.

Een eenduidig lek kon door ons niet gevonden worden, maar vermoedelijk sijpelt het water tussen de leien door als gevolg van de geringe dakhelling en de mosbegroeiing. De enige manier om het lek te vinden is het open leggen van de leibedekking.

- de steile dakvlakken (van het mansardedak) | G | Op de steile dakvlakken zijn slechts lichte sporen van de hagelbui opgemerkt. De leien zijn algemeen nog van goede kwaliteit.

1.2. Aansluitingen

1.2.1. Nokken | R | Het noklood werd bevestigd met koperen nagels en leihaken. De koperen nagels zijn dwars door het zichtvlak van het lood genageld en komen op meerdere plaatsen los.

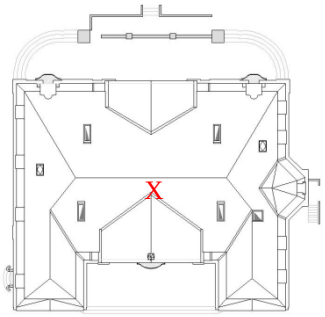
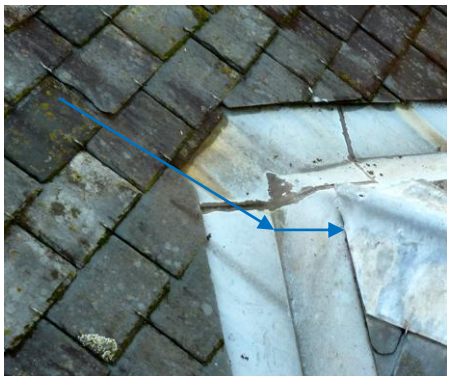
1.2.2. Hoekkeperafwerking | G | Het betreft de ingevlochten loden slabben van de verschillende noordbomen.

1.2.3. Kilkeperafwerking

- algemeen | R

Aan de noordzijde van het kasteel is slijtage aan de zinken kilgoten merkbaar ter hoogte van de leidrup.
Op enkele plaatsen is het zink daardoor vrij dun geworden.
Deze slijtage wordt in de hand gewerkt door inwerking van zuren afkomstig van de algen op de leibedekking.
Voor het overige zijn de kilgoten nog in goede staat.

- plaatselijk 			M			 Ter hoogte van de nok van het fronton komt bij hevige regen lekkage voor via de kilgoot. Oorzaak is het ontbreken van een rand aan de zinkbekleding zodat het afvloeiwater van het hoofddag tussen de leien en de kilgoot door kan.
1.2.4. Topgevelbeëindiging		R				De aansluiting van de leidaken op beide frontons (zinken slabben op houten kroonlijsten) vertoont geen structurele gebreken maar wel sterk afbladderende verf (zie ook rubrieken nrs. 4.1.1. en 5.10.2.).
1.2.6. Opgaand muurwerk	G					Het betreft de aansluitingen tegen de zijkanten (wangen) van de frontons; deze werden geïntegreerd in het pleisterwerk.
1.2.7. Andere	G					De lijst vertoont de sporen van vroegere verwering maar dit heeft geen verdere gevolgen.

2. Dakdoorbrekingen

2.1. Dakkapellen						
2.1.1. Structureel		R				Het houten lijstwerk van de dakkapellen is hersteld waar nodig. Sommige delen vertonen sporen van vroegere inrotting maar indien het onderhoudsschilderwerk tijdig wordt uitgevoerd heeft dit geen gevolgen. Van enkele ramen werkt het hang- en sluitwerk niet vlot. Het dorpellood is plaatselijk vervormd en op enkele plaatsen losgekomen. De zinkbekleding van de gebogen dakjes is licht verweerd.
2.1.2. Afwerking		R				Het schilderwerk is op de meeste plaatsen in goede staat, maar aan de zuidzijde is plaatselijk lichte verwering merkbaar.

2.3. Dakramen

- aan de westzijde: R

De dubbele ruit van dit 'velux'-dakraam was eveneens gebroken en werd vervangen door plexiglas. Dit is in goede staat maar de houten onderregel van het raam staat bloot aan verwering.
Op het dak lagen nog meerdere glasscherven; deze werden door ons verwijderd.

- aan de oostzijde: G

2.4. Schoorstenen (bovendaks) — R

Van sommige schoorstenen ligt de deksteen in Blauwe hardsteen gebarsten, maar de stukken liggen nog vast. Voor het overige zijn de schoorstenen algemeen in goede staat.

De schoorsteen aan de westijde van het fronton vertoont de sporen van vroegere vochtbelasting (zie ons vorig rapport).

Recent werden blijkbaar inox-schouwpijpen in de schoorsteen geïnstalleerd zodat verdere vochttoevoer wellicht gestopt is.

2.5. Topbekroningen						Het betreft de hemelsfeer op het fronton vooraan.
- de sfeer op zich			M			 De koperen banen waaruit de bol is opgebouwd zijn oppervlakkig verweerd en algemeen licht ingedeukt. Eén van de bevestigings-punten van deze banen is losgekomen. De bliksemkorf bovenop de bol is uitgevoerd in ijzer en is fel aangetast door roest.
- de smeedijzeren voet				S		Eén van de bevestigingspunten is volledig losgekomen en de overige (waaronder de centrale as) zijn ernstig ingeroest. Bij hevige wind is de stabiliteit niet meer gegarandeerd zodat een grondig herstel zich opdringt. Door het roesten is de sfeer tamelijk scheef gezakt.

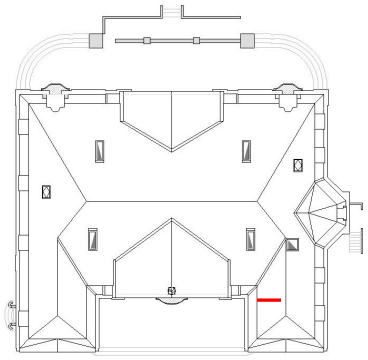

r

- de gemetselde sokkel			M			Het metselwerk is in goede staat maar het voegwerk is plaatselijk uitgevallen (vooral aan de westzijde).
2.6. Ladder- en klimhaken		R				De aanwezige ladderhaken (in de voet van de hoogste dakvlakken) zijn nog in goede staat maar ze voldoen niet aan de jongste Europese normering (EN517). Voor verdere informatie aangaande de bereikbaarheid, zie rubriek 11.1.1.

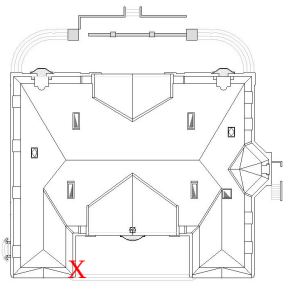
3. Dakstructuur + Zolder

3.1. Kappen met houten hoofdstructuur						
- enkele plaatselijke gebreken		R				 In de noordwestvleugel is één keper vrij ernstig aangetast door houtborende insecten (zie tekening: —). Het betreft vermoedelijk oude aantasting door huisboktor (*Hylotrupes bajulus*), en het is aangeraden de eventuele evolutie op te volgen. De zwamaantasting, gemeld in ons vorig rapport is verdwenen, wellicht ten gevolge van het installeren van de inox-schouwpijpen (zie rubriek nr. 2.4.).
						
- overige	G					Verspreid zijn sporen van aantasting door houtborende insecten en vroegere inrotting merkbaar maar deze hebben geen noemenswaardige invloed op de stabiliteit. Het betreft vroegere aantasting door huisboktor in de westvleugel en verspreid licht actieve aantasting door kleine klopkever (*Anobium punctatum*). Voor het overige is de kapconstructie algemeen in goede staat.

4. Regenwaterafvoer

4.1. Goten						
4.1.1. Draagstructuur en afkasting			M			Het schilderwerk van de gootbodem begint op enkele plaatsen af te bladderen. Op enkele plaatsen liggen de bakgoten van het kasteel met verkeerd afschot.
4.1.2. Gootbekleding						

- plaatselijk

Aan de noordoosthoek van de hoofdingang (zie tekening) is ter hoogte van de tapbuis een lek ontstaan.

Door ontbreken van veiligheidsvoorzieningen was het echter voor ons niet mogelijk om dit lek voorlopig te dichten.

- algemeen — R

De zinkbekleding is licht verweerd en verspreid zijn enkele vroegere lekken voorlopig afgedicht met een strook roofing of afdichtband.

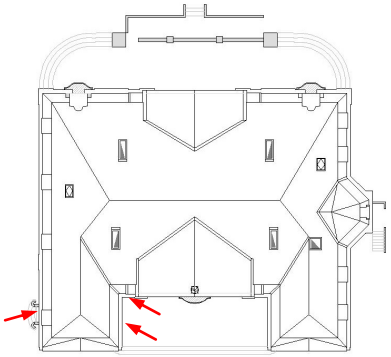
In de oostelijke goot betreft het een afdichting van een scheur, ontstaan door thermische uitzetting. Opnieuw scheuren van de goot kan niet uitgesloten worden en daarom is het aangeraden een uitzetvoeg aan te brengen.

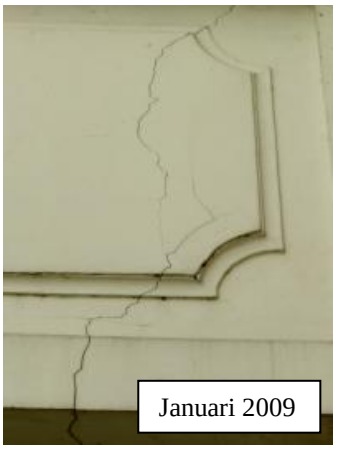
Aan de noordzijde van het kasteel is het zink iets feller verweerd als gevolg van algen op de leibedekking. Voorlopig zijn hier nog geen lekken ontstaan.

4.2. Afvoer	G					

5. Buitenwerk

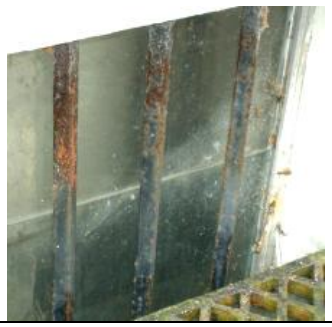
5.1. Opgaand baksteen-metselwerk+voegwerken						
- de noordvleugel		R				

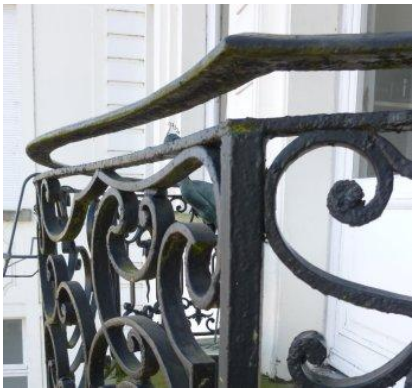

						De vooruitspringende vleugel aan de noordzijde scheurt licht af van de rest van het kasteel. Dit is merkbaar in enkele zettingscheuren in het pleisterwerk (↗). Wij vermoeden geen direct gevaar voor de stabiliteit, maar aangezien de gevels niet zo erg lang geleden heropgefrist werden is de zetting nog niet volledig gestabiliseerd. Sinds onze vorige inspecties lijkt de toestand ongewijzigd (zie foto's) maar opvolgen van de evolutie blijft aangeraden.
- overige baksteenmetselwerk	G					Door de bepleistering is het metselwerk aan het zicht onttrokken, maar wij vonden voor het overige geen aanwijzingen voor eventuele gebreken.
5.2. Natuursteen + voegwerken		R				De hardstenen raamdorpels zijn licht verweerd en sommige liggen gebarsten door vroegere zetting van het gebouw. Bovenaan de westhoek van de twee vooruitspringende vleugels zijn de witstenen rocailles vrij ernstig verweerd. De overige ornamenten zijn slechts licht verweerd.
5.6. Afwerklagen opgaand muurwerk			M			 Hoewel de gevelafwerking op het eerste zicht nog vrij goed intact lijkt, komen verspreid toch reeds enkele gebreken voor. Deze hebben vermoedelijk te maken met onvoldoende hechting bij het aanbrengen en kunnen eventueel plaatselijk hersteld worden.

5.7. Ankers, roosters en aanverwante			M			De ophanging van de klok aan de dienstingang (noordoostzijde) is tamelijk roestig. Ook de diefijzers voor de kelderramen (aan de noord- en westzijde) zijn aangetast door roest. Onder de trap van het terras vooraan zijn enkele diefijzers losgekomen.
5.9. Buitentrappen		R				 Vooral bij het achterste terras zijn enkele treden verzakt en aan de oostzijde van dit terras zijn van enkele treden stukken afgebroken. Bij de trap vooraan is op meerdere plaatsen het voegwerk weggevallen (zie ook rubriek nr. 12.1.), en ook aan de oostelijke dienstingang ontbreekt een stuk voegwerk.
5.10. Buitenschrijnwerk						
5.10.1. Schrijnwerk	G					Verspreid zijn sporen van vroegere inrotting merkbaar, maar algemeen zijn de ramen structureel in goede staat.
5.10.2. Afwerking		R				Van de meeste ramen is het schilderwerk nog in orde, maar op enkele plaatsen zijn barstjes en begin van verwering merkbaar.
5.11. Beglazing						
- plaatselijk		R				In het oostelijk ossenoog aan de voorzijde is de ruit gebarsten.
- overige	G					Enkel in het nieuwe raam aan de oostzijde is dubbele beglazing aangebracht. Alle overige ramen zijn voorzien van enkel glas. Dit vertoont geen gebreken maar dit maakt wel dat het kasteel moeilijk kan voldoen aan de huidige comforteisen.
5.12. Erkers en balkons						
5.12.1. Balkonplaat						
- aan de zuidoosthoek		R				Hier ligt de Blauwe hardstenen balkonplaat gebarsten. Het betreft de gevolgen van een vroegere zetting van het gebouw en heeft geen verdere gevolgen.

- overige	G					
5.12.2. Leuning			M			 De smeedijzeren leuningen werden degelijk behandeld, maar in het verleden zijn meerdere versieringen weggeroest. Voornamelijk aan de voorzijde is de bovenregel losgekomen en vervormd door de roestvorming.

6. Interieur

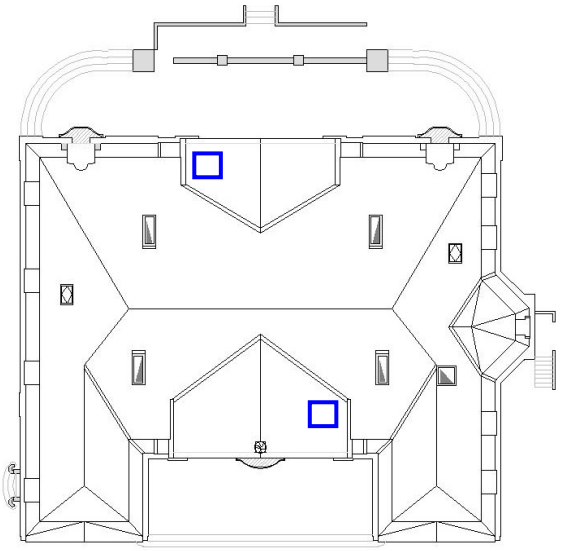
6.1. Structuurelementen						
- het oostelijk deel van de tweede verdieping		R				 Voornamelijk in de omgeving van de dakkapellen zijn enkele felle zettingbarsten merkbaar. Vermoedelijk betreft het de gevolgen van een vroegere zetting van de noordvleugel en van de kapconstructie (zie ook rubriek nr. 5.1.). Bij gelegenheid van het vernieuwen van de afwerkingslagen op deze verdieping is het aangeraden de structuur nader te onderzoeken.
- overige	G					Voor het overige zijn in het interieur geen noemenswaardige, structurele gebreken opgemerkt.
6.2. Vaste interieurafwerking					N	De afwerking van het interieur werd niet in detail gecontroleerd, maar we konden wel vaststellen dat het gelijkvloers degelijk en grondig heropgefrist is.

8. Technische installaties

8.1. Bliksemafleiding			M			De bliksemkorf op de wereldbol is fel aangetast door roest; enkele stralen dreigen af te breken (zie ook rubriek nr. 2.5.). De daalleiding is in koper en vertoont geen meldenswaardige gebreken.

11. Veiligheid / Toegankelijkheid / Hygiëne

Naar aanleiding van de nieuwe veiligheidsvoorschriften voor 'werken op hoogte' willen wij de nadruk leggen op het plaatsen van de nodige genormeerde ankerpunten, ladder- en klimhaken, vloeren, loopbruggen en ladders.
De algemene richtlijnen worden besproken in de brochure “Toegankelijkheid van zolders, kapruimtes, daken en goten”, uitgegeven door Monumentenwacht Vlaanderen. De brochure kan gratis gedownload worden via de website: **www.monumentenwacht.be**.

11.1. Toegankelijkheid / Bereikbaarheid 11.1.1. Exterieur						
- de hoogste dakvlakken			M			Momenteel zijn deze slechts te bereiken door vanuit het raam van het fronton over de dakrand te klauteren. Het aanbrengen van twee dakluiken of extra dakramen kan de bereikbaarheid en de mogelijkheid tot beveiliging aanmerkelijk verbeteren (☐). De ladderhaken ter hoogte van de voet van de hoogste dakvlakken voldoen niet aan de jongste norm maar zijn nog te gebruiken bij het uitvoeren van onderhoud.
- de steile dakvlakken van het mansardedak			M			Beveiliging bij het onderhoud van deze dakvlakken en de goten is mogelijk vanuit de dakkapellen, maar voor een vlotte bereikbaarheid is het toch aangeraden om in de leien verankeringspunten (ladderhaken) aan te brengen. Op eenvoudige vraag kan bij ons een plan met voorstel tot inplanting van deze haken bekomen worden.

11.1.2. Interieur	G					
11.2. Vuilnis / Afval		R				In de goten lag algemeen vrij veel bladafval. Alle goten werden door ons gereinigd.

12. Site

12.1. Bestrating / Terrein			M			In beide terrassen is het voegwerk tussen de tegels op meerdere plaatsen losgekomen en vrij diep uitgespoeld. Aan de voorzijde kan daardoor waterinfiltratie in de kelder veroorzaakt worden.
12.2. Afsluiting						
- plaatselijk			M			 De afsluiting aan het terras achteraan werd behandeld tegen roest maar enkele bevestigingspunten zijn aangetast en verzwakt door vroegere roestvorming. De Blauwe hardstenen kolommen zijn plaatselijk gebarsten en één is scheef gezakt.
- algemeen	G					

Hagelschade aan de bijgebouwen

De hovenierswoning

Verspreid over de dakvlakken liggen veel pannen gebroken door de hevige hagelbui afgelopen zomer.

Er is weliswaar een onderdakbedekking voorzien, maar deze kan niet voorkomen dat op enkele plaatsen toch lekkage tot in het interieur doordringt en de panlatten en dakvoet kunnen inrotten.

Ook de ruiten van beide dakramen zijn gebroken. De voorlopig aangebrachte folie is niet voldoende en ook hier wordt lekkage veroorzaakt.

Het leien dak van de woning is slechts licht beschadigd.
Enkele leien liggen gebroken, maar deze zorgen nauwelijks voor waterinfiltratie.

Het glazen afdak daarentegen is volledig verwoest.
We veronderstellen dat dit probleem voldoende gekend is en de herstellingswerken wellicht reeds gepland zijn.

Het koetshuis

Aan de noordzijde hebben we de gebroken pannen zelf kunnen vervangen (met reservepannen die we vonden tegen de stalling).

Aan de zuidzijde hebben we eveneens enkele pannen vervangen, maar was het niet mogelijk om dit overal te doen.

Om onbekende reden stopt het hanggootje op een bepaalde plaats en daar komt een grote hoeveelheid regenwater op het zeildoek van het afdak terecht.
De dakvoet is niet zorgvuldig afgewerkt zodat de pannen gemakkelijk afwaaien en een deel van het regenwater op de muurplaat terechtkomt.

Op het leien dak was slechts één lei gebroken. Deze werd door ons vervangen.

De Duiventoren

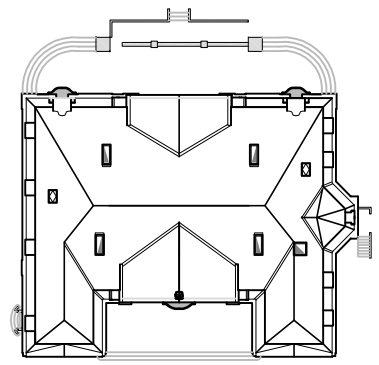

Op het dak van de duiventoren waren een drietal pannen gebroken.
Deze werden door ons vervangen.

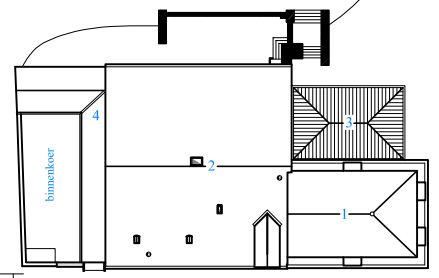

Het terrein is nog steeds onderhevig aan erosie zodat gevaar voor verder scheef zakken van de toren blijft bestaan (zie ons vorig rapport).

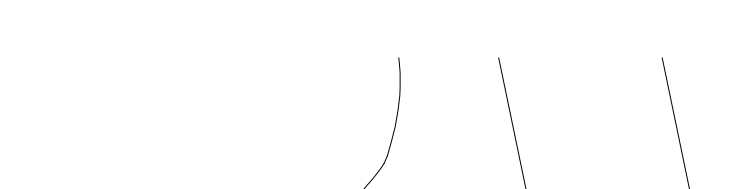
Terug op niveau brengen van het terrein tussen de toren en de walgracht blijft aangeraden.

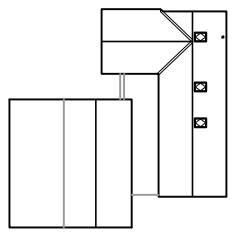
Kasteel

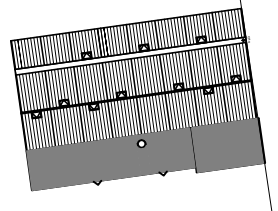

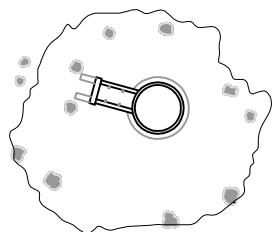
Hovenierswoning

Koetshuis

Duiventoren

SITUATIESCHETS

Kasteel van Wippelgem
Evergem-Wippelgem
Kramershoek
41031

Monumentenwacht
Provincie Oost-Vlaanderen